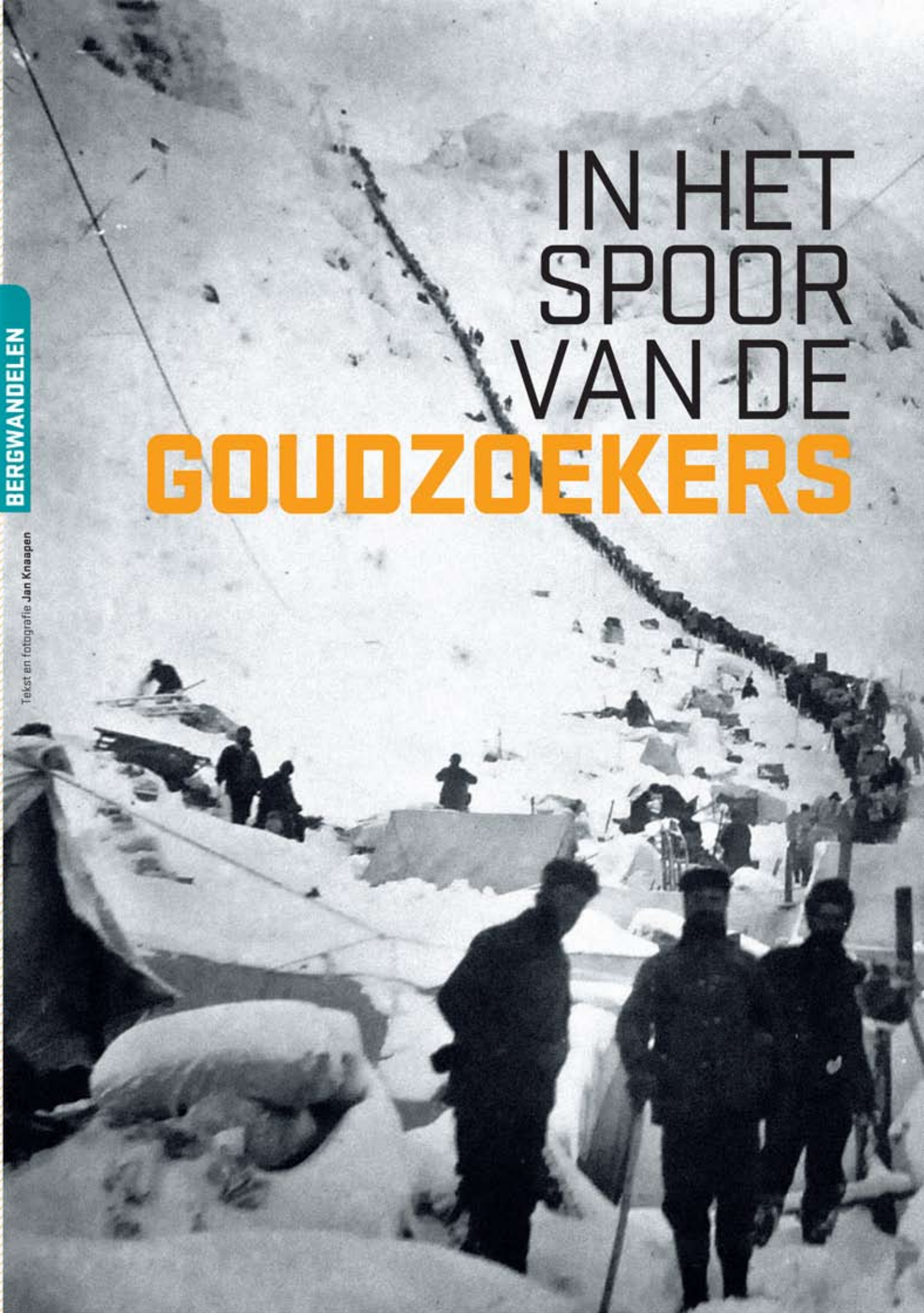

IN HET SPOOR VAN DE GOUDZOEKERS

Tekst en fotografie Jan Knaapen

DE CHILKOOT TRAIL

Goud? Goud! Goud!! Eind negentiende eeuw veranderde het desolate Yukon Territory in Canada in 's werelds populairste reisbestemming. Honderdduizend gelukzoekers scheepten in voor een 2575 kilometer lange reis noordwaarts. Het lastigste deel van deze gold rush voerde over land: van Skagway (Alaska) naar Bennett (Canada). Destijds een moorddadige route, nu vooral een trek door een verpletterend mooie wildernis.

De stoomketel die de Kabelbaan bij Canyon City aandreef.

De feiten

DE TOCHT Trektocht van 3 tot 5 dagen van Skagway (Alaska, USA) naar Bennett (Yukon, Canada) door twee historische national parks. Totale lengte 53 kilometer, 1700 meter stijgen en 1040 meter dalen.

OVERNACHTEN In tent, op aangewezen kampeerplaatsen. Reserveren verplicht.

ZWAARTE/MOEILJKHEISGRAAD Licht tot middelzwaar. Technisch niet moeilijk, afgezien wellicht van klim naar Chilkoot Pass over steile puinhelling van grove rotsblokken, soms met sneeuw.

NAVIGATIE Route is gemarkeerd en veel belopen. Met (lokaal verkrijgbare) kaart en gps goed te vinden.

BESTE TIJD Medio juli – medio september. In juni en vanaf oktober veel sneeuw en lawinegevaar op de hogere delen.

ER NAARTOE Via Alaska/USA: van Amsterdam naar Juneau (in Zuid-Alaska) met Delta Airlines. Vanuit Canada is Whitehorse (Yukon Territory) het aankomstpunt. Dit is bereikbaar via Vancouver of Calgary, onder andere met Air Canada.

MEER FEITEN Download de pdf met uitgebreide informatie op www.oppad.nl

Bekaf zijn we, met gezwollen voeten en een rug die lijkt vertrappeld door een kudde mustangs. Het was vandaag bitter koud, de gure wind striemde in onze ogen. Maar werkelijk uitputtend was het wachten op een gaatje in de rij, met de bagage op je rug. Niemand laat je zomaar voorgaan. Eenmaal ertussen moet je je aanpassen aan het tempo. Als iemand valt of zijn bagage verliest, staat alles stil. Acht keer zijn we de pas opgeklimmen, elke keer met 25 kilo, en nog is minder dan de helft van de uitrusting boven. Maar goed, de komende dagen kunnen we uitrusten, want er wordt zware sneeuwval verwacht.

Zo had dit verhaal kunnen beginnen, als het was geschreven in het jaar van de grootste gold rush aller tijden. Eind 1897 schreef de 19-jarige Leo Healy vergelijkbare woorden in zijn dagboek. Hij was een van de gelukzoekers die koers zetten naar de oevers van de Klondike River in het noordwesten van Canada. Nadat enkele Amerikanen in juli van datzelfde jaar beladen met goud terugkeerden, sloeg de goudkoorts toe. Zeker 100.000 fortuin-

zoekers reisden nog diezelfde nazomer vanuit de Seattle in de Verenigde Staten naar het verre noorden. Slechts 53 van de 2575 kilometer voerden over land, maar het was hier waar de meesten afhaakten of omkwamen. Minder dan een derde van de avonturiers zou ooit de goudpan ter hand nemen.

JONGE GRIZZLY'S

Mijn eigen rugzak is lichter dan de kratten die Healy de Chilkoot Pass op moest zeulen. Bovendien hoef ik maar één keer omhoog. Van een file is geen sprake. Het ijle geluid van alpenkraaien en de berenbelletjes van mijn beide tochtgenoten, gesmoord in de dikke mist, zijn het enige teken van leven. Het is een fikse klim, dat wel, over losse rotsblokken met een hellingspercentage van 45 procent. Deze tocht is een van de mooiste die ik in het noorden maakte. Dag één, bij Dyea campsite, was het al raak. Van een praatje met de *ranger* kwam een avondwandeling langs een beek, waar twee jonge grizzly's met puberale onhandigheid naar zalmen

graaiden. Later, tussen Dyea en Canyon City, zagen we berendrollen op het pad, beverdammen, donderende bergbeken en mossige sprookjesbossen ernaast, *bald eagles* en valken in de lucht. Een geplastificeerd A4-tje in de blokhut van Sheep Camp haalt me uit de droom: *This is not a wilderness hike*. We moeten dit zien als een historische wandeling. Dit is immers het Klondike Gold Rush National Historical Park. Niet alleen het pad van zovelen, verkerend tussen droom en daad, is beschermd. Maar ook de tastbare erfenis: hoefijzers, spades, roestige glijders van sledes, bodemloze kookpotten, een fornuis. Vooral de oude schoenen die her en der verspreid langs het pad liggen, hebben mijn belangstelling. Drie jaar geleden keerde een trekker er achteloos één om en rolden er een aantal forse goudstukken uit.

Geen *wilderness hike*, dus, maar een historische vuilnisbelt. Toch was de medewerker van het parkcentrum in Skagway heel duidelijk: ze zijn er absoluut, de zwarte beren en de grizzly's. Zeker nu het besjes-

Minder dan een derde van de avonturiers zou ooit de goudpan ter hand nemen

tijd is en de zalmen aan hun run zijn begonnen. Dus geen tandpasta, zeep of lege lunchdozen in de tent, want beren vinden alles lekker. Alle kampeerplaatsen hebben berenpalen – om de bagage in op te takelen – of beerbestendige kluizen.

VERZWAKT OF BEROOID

De stilte van nu en de bedrijvigheid van toen: het valt haast niet te rijmen. 'Ik kan van hieruit vijf mijl ver de kloof in kijken en elke dag ziet het zwart van de mensen. Dit is het meest opwindende dat de wereld ooit meemaakte', schreef een tijdgenoot van Leo Healy een jaar later vanuit Sheep Camp. Gisteren zag ik vanuit de blokhut in Sheep Camp vooral bomen. In de lange namiddag die ons restte na de korte etappe vanuit Canyon City druppel-

den welgeteld twaalf trekkers binnen. Sheep Camp was tot 1897 een sporadisch gebruikte jachtkamp voor Tlingit-indianen. Na de eerste grote goudvondsten bivakkeerden hier binnen enkele maanden ruim achtduizend gelukzoekers. Het was *the last taste of civilization* voor de moorddadige Chilkoot Pass. Bier en whisky, goed eten, twee kerken en vrouwen voor vijf dollar. Velen aarzelden hier voor ze verder trokken. Hogerop werd het bos dunner, de sneeuw dieper, de nachten kouder. Sommigen *stampeders* (deelnemers aan de grote trek) waren al zo verzwakt of berooid dat ze overwogen om te keren. Leo Healy beschrijft de wanhoop, maar ook de saamhorigheid. Toen een nabijgelegen tentenkamp werd weggevaagd door een lawine rukte iedereen, ongeacht plannen

Zalm vissende jonge grizzly bij Dyea.

Toen was het zo...

De klim naar de Chilkoot Pass heette vroeger de Golden Stairs

of conditie, met schop en houweel uit. De Chilkoot Trail kun je buiten de maanden juli en augustus beter mijden, waar schuwt de website van National Park Services. Maar de meeste *stampede*rs gingen juist hartje winter. Dan hoefden ze hun zware vrachten niet over boomwortels, bonkige knuppelpaden en modderige toendra te tillen. Tot Sheep Camp trokken ze hun sledes over de bevroren rivier. Daarna werd het lastiger.

900 KILO BAGAGE

De klim naar de Chilkoot Pass heette vroeger de *Golden Stairs*. Traptreden, uitgehakt in de verijsde sneeuw, maakten de

klim makkelijker. Goud viel hier alleen te verdienen voor de handige jongens die de treden hakten en er tol over hieven. Hier was het dat Leo Healey moest filelopen. Eenmaal boven wachtte de Canadese douane. Paspoorten werden niet gecontroleerd, wel de bagage. Zonder voldoende voedsel om een jaar te overleven, kwam niemand de grens over. Een verstandige maatregel, die hongersnood, scheurbuik, plundering, moord en doodslag voorkwam. Want de meeste goudzoekers vonden alleen desillusie. Menig avonturier zeulde in totaal tweeduizend pond (ruim 900 kilo) en deed elke etappe 40 tot 50 keer. Wat wij in vijf relaxte dagen doen, kostte destijds drie maanden.

Bij goed weer kun je hier fraaie uitzichten verwachten, maar mist is normaal. Eigenlijk geniet ik wel van de nevel die een uur lang alleen maar méér grijze blokken lijkt te willen onthullen. Op de pas zien we roestende staalkabels en door de tand des tijds afgeknaagde planken. Het zijn restanten van een kabelbaan die vrachten voor 7,5 dollarcent per pond over de Chilkoot Pass naar Crater Lake tilde. Stampedeers die moesten leven van twee of drie dollar per dag - de meesten - konden hier alleen van dromen. De enorme stoomturbine die de paardenkrachten leverde, ligt bij Canyon City stilletjes te roesten tussen wuivende sparren.

Vlak onder de
Chilkoot Pass.

Crater Lake, de eerste glimp van Canada

Spoor naar het einde van de gold rush

Tallose *cliff hangers*, twee tunnels, vele bruggen en balkons, plus een hoogtewinst van zeeniveau naar 1000 meter hebben de smalspoorspoorweg van Skagway naar Carcross de titel *International Historic Civil Engineering Landmark* opgeleverd, samen met de Eiffeltoren, het Vrijheidsbeeld en het Panamakanaal. Op 6 juli 1899 werd de spoorlijn van Skagway naar Bennett over de White Pass (tien kilometer oostelijk van de Chilkoot) in gebruik genomen. In één klap werd de kabelbaan tussen Canyon City en Crater Lake, ook al een technisch hoogstandje, overbodig. Dat lot trof ook alle dragers, de paardenkarren en -sledes, de hotels, kerken en bordelen van de Chilkoot. Sheep Camp, het tweede overslagpunt op de route naar het goud, werd in het voorjaar van 1898 door ruim 8000 gelukzoekers bevolkt. Een jaar later bivakkeerden er nog maar achttien zielen, in 1900 nul. De 'stampede', de grote trek naar het goud, viel even snel dood als hij was losgebarsten.

Toen was het zo...

Brug over Tyey River bij Canyon City.

Een grizzly, een eland, twee wolven en wellicht een veelvraat delen ons pad

St. Andrews Church in Bennett markeert het einde van de trail.

Het wachtershuisje van Parks Canada is verlaten, maar de rode *maple leaf* wappert ons welkom. Eenmaal over de pas worden we getraakteerd op een uitzicht dat de hele tocht rechtvaardigt. Omgeven door grijze glaciale ruggen en puinwaaiers die omhoog wijzen naar gletsjers om koud van te worden, glimt een staalblauw Crater Lake tussen optrekkende mistflarden.

EEN ORGIE VAN PURPERROOD

Schuifelend over steile sneeuwvelden bereiken we het meer. Kronkelende paadjes voeren ons verder door een droomlandschap van smalle kloven, meertjes die schuilgaan onder melkblauw ijs, bloementuintjes waar het breedbladig wilgenroosje de zomer viert met een orgie van purperrood. En hier en daar een oude schoen, zo te zien al vaker omgekeerd. Happy Camp, doel van onze derde dag, is best een plaats om blij van te worden, maar was dat destijds zoveel meer. Na het lange afzien, waarin velen er definitief van afzagen, moet dit een ware binnenloper voor de stampeders geweest zijn. Vanaf hier was het dalen.

De volgende dag zakken we de eeuwig zingende naaldwouden in. Het zingen doen vooral de talloze meesjes in de bomen. Mijn eigen bijdrage vindt weerklank bij een paartje nieuwsgierige raven. Het landschap is eenvormig en onversneden, maar nergens saai. Het ene moment volgen we een kloof met bulderbeek, het

volgende een beboste rug. Een grizzly, een eland, twee wolven en wellicht een veelvraat delen ons pad, zij het niet onze dagindeling. De lunchplek wijst zichzelf: een uitzichtpunt van het type 'hier dus maar even blijven'. Tussen hoge witgetopte bergen golft een massieve groene leegte tot de einder. Wat die puristische Amerikanen ook mogen vinden, dit is een fantastische wilderness hike! 🍷

Zelf de wildernis in?

De Chilkoot Trail is de historische goudzoekersroute tussen Skagway (Alaska, USA) en Bennett (Yukon, Canada). De tocht loopt door het Klondike Gold Rush National Historical Park (USA) en het Chilkoot Trail National Historical Park (Canada). Surf naar oppad.nl voor alle ins en outs, waaronder de een globale routebeschrijving van dag tot dag, de dagafstanden en de gebruikte kaarten bij deze tocht.

oppad.nl

Download de pdf met praktische informatie

met gps-track